

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค
เรื่อง ฟันหลุดจากเบ้าฟัน
เรียบเรียงบทความโดย ทันตแพทย์ ไพศาล รัตนเรืองวิโรจน์

ฟันหลุดจากเบ้าฟัน (Avulsion) อาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น อุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท การเล่นกีฬา ในส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นกับฟันหน้าบน และมักพบในเด็กช่วงอายุ 7-11 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่มีกิจกรรมที่ค่อนข้างโลดโผน รวมถึงการที่มีโครงสร้างของเนื้อเยื่อหุ้มรากฟันที่ยังไม่แข็งแรง การต้านแรงกระแทกได้น้อย ซึ่งส่งผลให้ฟันหลุดได้ง่าย

ในกรณีที่ฟันเป็นฟันน้ำนม จะไม่แนะนำให้ใส่กลับเข้าไปในเบ้าฟัน เนื่องจากจะส่งผลให้เกิดอันตรายต่อหน่อฟันแท้ที่อยู่ข้างใต้ได้ จึงควรเก็บฟันแล้วพบทันตแพทย์โดยด่วนเพื่อตรวจอย่างละเอียด

ในกรณีที่ฟันแท้หลุดออกจากเบ้าฟันหลักการที่สำคัญที่สุด คือ ต้องพยายามนำฟันที่นั้นๆ ใส่กลับเข้าตำแหน่งเดิมให้เร็วที่สุด และต้องให้เกิดอันตรายต่อเนื้อเยื่อหุ้มอยู่บริเวณโดยรอบฟันให้น้อยที่สุด

- กรณีที่ฟันหลุดออกจากเบ้าฟันทั้งซี่แต่ยังไม่กระเด็นหลุดออกมาจากช่องปาก

กรณีนี้แสดงว่าฟันยังไม่ปนเปื้อนความสกปรกภายนอกช่องปากมาก ดีที่สุดคือให้รีบนำฟันใส่กลับเข้าสู่เบ้าฟันตามเดิมโดยเร็วที่สุด สำหรับการใส่ฟันกลับเข้าไปที่เดิม หากขณะนั้นมือสกปรก ต้องล้างมือให้สะอาดก่อน(ระหว่างนั้นห้ามบ้วนเอาฟันออกมาข้างนอกให้อมไว้ในปาก) จากนั้นให้ใช้นิ้วมือที่สะอาดจับส่วนของตัวฟันห้ามจับที่รากฟันเด็ดขาด เพราะบริเวณรากฟันเป็นบริเวณที่มีเซลล์อยู่ ซึ่งเป็นเซลล์ที่มีความสามารถในการเชื่อมติดกับเซลล์ในเบ้าฟันได้ ส่วนวิธีการใส่ฟันกลับเข้าไปนั้น ให้สังเกตฟันซี่ข้างๆ พยายามใส่เข้าไปให้คล้ายฟันซี่ข้างเคียงอย่างเบามือที่สุด และรีบมาพบทันตแพทย์

- กรณีที่ฟันกระเด็นหลุดออกมาภายนอกช่องปาก

ต้องรีบหาฟันให้เจอแล้วหยิบขึ้นมาโดยต้องระวัง คือ จับเฉพาะบริเวณตัวฟันเท่านั้น เพื่อให้กระทบ กระเทือนต่อเนื้อเยื่อรอบๆ รากฟันให้น้อยที่สุด ดูว่าบริเวณที่มีฟันตกลงไปนั้นสกปรกหรือเปล่า ถ้าไม่สกปรกให้รีบจัดฟันใส่เข้าไปยังที่เดิมในช่องปากได้เลย ถ้าบริเวณที่ฟันตกลงไปสกปรกก็ต้องทำความสะอาดฟันก่อน วิธีที่ดีที่สุดคือการจับเฉพาะบริเวณตัวฟันจากนั้นนำนมจืดมาเทราดลงบนฟันแต่ให้ระมัดระวังส่วนผิวรากฟัน อย่าใช้นิ้วหรือวัสดุใดๆ ไปเช็ดถูบริเวณรากฟัน นอกจากนี้การทำความสะอาดยังอาจนำฟันมาแกว่งๆ ในนมจืดได้ แต่ถ้าหากไม่มีน้ำจืด ดีที่รองลงมาคือ ให้ใช้น้ำเกลือทำความสะอาดแทนได้ แต่ถ้าหากไม่มีทั้งสองอย่าง สามารถใช้น้ำเปล่าทำความสะอาดแล้วรีบใส่ฟันกลับเข้าไปที่เดิมและไปพบทันตแพทย์โดยเร็ว

แต่ในกรณีที่ไม่สามารถนำฟันกลับเข้าไปที่เดิมได้ ให้รีบหาของเหลวมาแช่ฟัน ห้ามปล่อยให้ฟันแห้งเด็ดขาด เนื่องจากจะส่งผลต่อความสำเร็จในการรักษา แล้วไปพบทันตแพทย์โดยเร็ว ซึ่งของเหลวที่จะนำมาแช่ฟันเหมาะสมที่สุดเหมาะสมที่สุด คือ นมจืด แต่ถ้าหากไม่สามารถหาได้ให้ใช้น้ำเกลือ น้ำลาย (โดยอมไว้ที่กระพุ้งแก้ม) หรือใช้น้ำสะอาดตามลำดับ และสำหรับแผลในตำแหน่งที่ฟันหลุดออกมาให้ใช้ผ้าก๊อชหรือสำลีที่สะอาด วางบนแผลและกดเบาๆ จากนั้นให้รีบเดินทางมาพบทันตแพทย์โดย